

ANNE MERETMAA

HELMIN MATKA

year has been one of
my life. Never before has
anything of people from other
countries and the same, my
friend this. Thank you to

Helmin matka

A N N E M E R E T M A A

Helmin matka

© Anne Meretmaa 2021

KUSTANTAJA

BoD—Books on Demand Helsinki, Suomi

VALMISTAJA

BoD—Books on Demand Norderstedt, Saksa

ISBN 978-952-805-010-0

Kansas City Airport

Kostea kuumuus löyhähtää kasvoilleni, kun laskeudun alas lentokoneesta. Tuntuu kuin astuisin huonosti lämmitettyyn saunaan. Pysähdyn ylimmälle askelmalle. Minun on vaikea saada happea. Mahassa kupruilee. Tunnistan isäntäperheeni kentän laidalta. Heidän ympärillään on iso joukko eri-ikäisiä ihmisiä. Punapaitainen poika ja keltamekkoinen tyttö pitelevät isoa kylttiä, jossa lukee *"Welcome Helena Taskinen!"* Kävelen alas koneesta tukka hulmuten ja olkalaukku heiluen. Muutaman metrin päässä ihmisjoukosta jämähdän paikoilleni. Kuvittelin säntääväni ha-laamaan tulevan perheeni jäseniä, mutta en uskalla. He ovat vieraita ihmisiä. Kaikki tuijottavat minua.

"Hi Heleena, I'm Susan", sanoo uusi siskoni. Hän ei tiedä, koskettaisiko minua. En minäkään tiedä. Otamme kiinni toisistamme ja halaamme kömpelösti. Luon silmäyksen Susaniin. Hän vaikuttaa vähän ujolta. Susan on minun mittaiseni. Tummat, kiharat hiukset reunustavat pyöreitä kasvoja ja ruskeat silmät tuikkivat lämpimästi. Hymyilemme. Epämukavuus sulaa pois.

Susanin äiti, Cathryn Collins, tarttuu käteeni. *"Welcome, Heleena, saammeko sanoa Helen, kun se istuu paremmin meidän amerikkalaisten suuhun?"* Katsahdan kummissani kaunista, siropiirteistä naista. Cathryn muistuttaa hiukan äitiä. Se tuntuu hyvältä. Äiti-kin on tumma ja siro, paljon pienikokoisempi kuin minä.

”Yes, totta kai saatte sanoa mua Heleniksi. Sehän on ihan sama nimi”, sanon ja hymyilen Cathrynille.

”Tässä on mieheni Albert”, Cathryn esittelee solakan, valko-tukkaisen miehen, jolla on silmälasit. Susanilla on isänsä hymy.

”Tervetuloa, Helen. Olemme iloisia, kun tulet Kansas Cityyn. Nämä ihmiset ovat meidän kirkoltamme. Sinun ei tarvitse tässä helteessä kätellä kaikkia. Tapaat heidät vielä monta kertaa. Esitelen sinulle vain uuden nuorisopastorimme, Samuel Brinkman-nin. Hän on ollut meillä töissä vasta viikon”, sanoo Albert.

”Hi Helen, tervetuloa Amerikkaan. Menikö matkasi mukava-sti?” kysyy nuorekas mies, jolla on tukka poninhännällä. Hän ei näytä yhtään papilta. Hassua, kun papilla saa olla poninhäntä. Täällä ollaan moderneja.

”Tässä on mun vaimoni Beth ja meidän pikkuinen Bobby, se on vasta kolmekuinen”, jatkaa Samuel.

”Helen, tuolla jossain on mun pikkuveli James. Se ehti mennä piiloon”, sanoo Susan.

Kun kaikki vastaanottajat ovat nyökkäilleet minulle ja olen sa-nonut heille *hi*, ja vastannut monta kertaa kysymykseen ”*How are you?*”, lähdemme hakemaan matkatavaroitani ja ajamaan kohti perheen kotia isolla, vaaleanharmaalla autolla, joka näyttää elo-kuvien amerikanraudalta. Istun takapenkillä Susanin ja veljeni Markun kokoisen punapäisen Jamesin kanssa. Susan ja minä kat-selemme toisiamme. James katselee ulos ikkunasta, eikä sano mi-tään. Välillä vain vilkuilee minua ja virnistää.

Suuni on rutikuiva ja hikinoro valuu poskeani pitkin, vaikka autossa pyörii ilmastointi täysillä. Olen silti helpottunut. Tämä oli koko matkan kutkuttavin vaihe. Tuleva perheeni vaikuttaa ai-van tavalliselta. Cathryn Collins pahoittelee, ettei heillä ole mu-kanaan kylmää juotavaa. On kuuma päivä ja hän kysyy, olenko kovin janoinen. En kehtaa myöntää. Hymyilen vain ja sanon, että kaikki on *okay*.

En jaksakaan katsella ulos ikkunasta, vaikka Susan yrittää kiinnit-tää huomioni johonkin matkan varrella. Energiani ovat vähis-sä huonosti nukuttujen matkaöiden ja helteiden takia. Rinnas-

sa tuntuu hiukan epämurkavalta. Kelpaanko minä tälle perheelle? Pärjääkö koulussa? Vilkaisen ulos ikkunasta ja hätkähdän. Ohitamme alueen, jossa talot ovat pieniä ja ränsistyneitä ja kadut muhkuraisia. Talojen edustoilla istuu mustia miehiä, jotka polttavat piippua. Säpsähdän. En ole koskaan nähnyt mustaa ihmistä elävänä.

”Roskaväkeä”, tuhahtaa Cathryn.

Minua kouraisee.

”Tuota noin, Cathryn, tuo on vähän mustamaalaavaa. Osa ihmisistä on köyhempiä ja heillä on omat asuinalueensa, joissa on paljon vuokra-asuntoja ja hintataso halvempi”, selittää Albert ja vilkaisee minua peilin kautta anteeksipyytävä ilme kasvoillaan.

”*Pardon me*, Helen, mutta saammehan me korjata nyt alkuvaiheessa kieltäsi?” jatkaa Cathryn.

Menen taas hämilleni, enkä ole varma, ymmärrätkö Cathrynin kysymyksen.

”Voi Cathryn, anna Helenin rauhassa sopeutua ja kotiutua meille. Hän oppii varmasti puhumaan oikein hyvää englantia. Mehän ymmärrämme toisiamme jo nyt”, sanoo Albert ja luo minuun lohduttavan silmäyksen.

”Älä välitä, Helen, *Mom* on joskus vähän äkinäinen”, kuiskaa Susan niin, että Cathryn ei kuule. Kylmä hiki nousee pintaan. Susan huomaa reaktion ja sivelee minua käsivarresta. Päätän, että kohta kukaan ei korjaa virheitäni.

”Älkää nyt rasittako Heleniä, hänellä on pitkä matka takana”, sanoo Albert ystävällisellä äänellä.

Collinsien koti

Perhoset villiintyvät vatsassani, kun lähestymme Collinsien kotia. Ajatukseni pyörivät kehää. Mitä jos en viihdy täällä? Mitä jos Cathryn ei pidä minusta ja haluaa lähettää minut kotiin? Mitä jos vähäiset taskurahani eivät riitä edes postimerkkeihin? Miljoona kysymystä risteilee päässäni.

Albert kurvaa keltaisen, yksikerroksisen talon autotallin eteen ja toivottaa minut tervetulleeksi kotiin. Se tuntuu hyvältä. Talo näyttää suomalaiselta omakotitalolta. Katua reunustavat valtaavan kokoiset puut, joiden latvat kaartuvat ajoväylän ylitse ja hipaasevat toisiaan korkealla yläpuolellamme. Talon etupihan nurmikko on ajettu tasaiseksi. Tonttia reunustavat tuuheat valkoisina kukkivat pensaat, joiden tuoksu huumaa. Ihastelen vehreyttä ja ihmettelen jalkakäytävien puutetta. Albert naurahtaa siihen, ettei täällä ole tapana liikkua jalkaisin.

Cathryn toivoo, että viihdyn heidän luonaan. Susan tarttuu minua kädestä ja ehdottaa, että menemme heti katsomaan yhteistä huonettamme.

Isossa olohuoneessa, johon astumme pikkuriikkisen eteisen kautta, on vaalea kokolattiamatto, seinänkokoiset ikkunat, tummankeltaiset samettiverhot ja pari ruskeaa sohvaa. Vastapäätä ikkunoita on takka ja takaseinällä piano. Sen yläpuolella on iso öljyvärimaalaus, joka esittää perhettä. Maalaus on tehty ainakin kymmenen vuotta sitten. James on siinä pikkuvauva ja Susan alakoululainen.

Pianon vieressä on oviaukko aulaan, josta pääsee kolmeen makuuhuoneeseen ja kylpyhuoneeseen. Vasemmalla on ovi Susanin huoneeseen, joka on nyt minunkin huoneeni. Kylpyhuoneen toisella puolella on Jamesin huone ja sen vieressä vierashuone. Vanhempien makuuhuone on toisella puolella taloa.

Haikeus täyttää mieleni, kun ajattelen kotia ja huonetta, jonka jaan Markun kanssa. Kuopus nukkuu yläsängyssä ja minä vanhempana alasängyssä.

Susan esittelee vuoteeni, kaappini ja kirjoituspöydän laatik-

koni. Kaikki on jaettu kahteen osaan. Tilaa on niin paljon, että Susanin on tuskin tarvinnut sulloa osaa tavaroistaan varastoon.

”Momilla on varmaan ruoka kohta valmiina ja sun pitää saada kylmää juotavaa. Mennäänkö keittiöön?”

Takkaseinän takaa avautuu avara ruokailutila ja siellä on ovi-aukko keittiöön. Keittiö näyttää isolta. Susan ottaa jääkaapista muutamia limutölkkejä. Tartun Spriteen, joka maistuu minulle parhaiten, ja juon kuin erämaahan eksynyt vaeltaja.

”Oletpas sinä janoinen”, sanoo Cathryn ja katsoo, kun siemaisen koko tölkin kerralla. ”Anteeksi, kun emme tosiaan huomanneet ottaa juomista mukaan lentokentälle. Eikö koneessa tarjottu mitään juotavaa?”

”Oli siellä kahvia, mutta mä en juo kahvia kovin usein.”

Keittiössä tuoksuu herkulliselta. Maltn tuskin odottaa, että saan syötävää. Aamuisesta tonnikalaleivästä ja tuoremehusta Chicagon linja-autoasemalla on ikuisuus.

Katselen vaivihkaa ruokapöytää. Sen ääreen mahtuu vähintään kymmenen ihmistä istumaan. Pöytä on vaaleaa puuta ja tuoleissa on harmaasävyiset pehmusteet. Pöydällä on kimppu punakeltaisia kukkia. Lautasten vieressä on kankaaiset ruokaliinat. Pöydän keskellä on lasikulhollinen vihreää salaattia, jossa on pieniä punaisia marjoja. Ovatko ne puolukoita? Tähän aikaan kesästä? Valkoisilla lautasilla on pieniä, punaisia hyytelökakkuja.

Herkullinen tuoksu vie minut kotikeittiöön. Ruokapöytä on pieni, mutta äiti on hyvä kokki ja äidin sunnuntairuoka tuoksuu ihanalle. Meillä on sunnuntaisin monesti karjalanpaistia tai tilli-lihaa ja perunoita. Arkisin syömme usein lihapullia ja makaronilaatikkoo. Niitä ei taideta tuntea täällä.

Cathryn istuttaa minut Susania ja Jamesia vastapäätä. Albert istuu pöydän toiseen päähän. Cathryn kantaa pöytään laakean vadillisen höyryäviä kanankoipia, riisiä ja kokonaisia maisintähkiä. Hän istuu itse pöydän ikkunanpuoleiseen päähän.

”Meillä on tapana siunata ruoka. Haluaisitko lukea meille suomalaisen ruokarukouksen?” kysyy Cathryn.

”Siunaa Jeesus ruokamme, ole aina luonamme” on ainoa, jon-

ka osaan ulkoa. Emme siunaa kotona ruokaa, eikä kukaan meidän sukulaisistamme, mutta olen oppinut tämän seurakunnassa.

”Amen”, sanoo koko perhe kuorossa.

Kukaan ei puhu mitään, kun täytämme lautasemme kanankoivilla ja muilla herkuilla. Joudun hiukan katsomaan ympärilleni. En ole koskaan syönyt kanankoipia enkä maissintähkiä. Niitä syödään näköjään sormin. Olen niin nälkäinen, että sormien välistä valuva rasva ei tunnu yhtään oudolta, vaikka en muista, että olisin lapsuuden jälkeen syönyt ilman ruokailuvälineitä.

”Helen, sinä ehkä mietit, millä nimellä kutsuisit Cathrynia ja minua. Täällä vieraat lapset sanovat aina *Missis* ja *Mister*, mutta sinä olet nyt meidän perhettä ja voit kutsua meitä *Momiksi* ja *Dadiksi*”, sanoo Albert.

”Mukavaa, kun ruoka maistuu sinulle. Et ole tainnut saada mitään suuhusi moneen tuntiin, tyttöraukka”, sanoo *Mom*.

Hotkin, mutta ruoka maistuu hyvältä. Punainen hyytelökakku on makea. Hassua kun sitä syödään pääruoan kanssa.

Kun lopettelemme pääruokaa, *Dad* alkaa kysellä ja minun on terästädyttävä, että ymmärrän hänen kysymyksensä. Hän halua ensimmäiseksi tietää, mikä on isäni ammatti. Miksi ihmeessä se on niin tärkeä? Isäni on haastemies Lahden oikeustalolla, mutta juuri sitä sanaa en muistanut katsoa sanakirjasta ja taketelen, kun yritän selittää, missä isä on töissä. Punastun.

”*Don’t worry*, Helen, kyllä ne sanat vähitellen löytyvät. Täällä ihmiset kysyvät aina ensimmäiseksi ammattia ja meiltäkin moni on jo kysynyt, että mitä sen teidän vaihto-oppilaanne isä tekee”, sanoo *Dad*.

Isä on hyvä työssään ja hänestä pidetään oikeustalolla, mutta minusta olisi hienompaa sanoa, että isäni on lääkäri tai professori. Tunnen pienen piston rinnassani.

”Entä äitisi”? kysyy *Mom*.

”Mun äiti on ompelija. Se tekee töitä kotona.”

”No mutta sehän on hauska yhteensattuma. Minä ompelen myös mielelläni, mutta vain omiksi tarpeiksi. Sinulla on varmaan päälläsi äitisi ompelema mekko.”

”Toi kangas on kaunis”, sanoo Susan.

”Joo, tätä sanotaan Marimekoksi. Se on Suomen kuuluisin vaatemerkki.” Selitän, että Amerikassakin voi ostaa Marimekkoja. Hopeapeilistä luin ennen lähtöäni, että Jackie Kennedy oli ostanut seitsemän Marimekkoa miehensä presidentinvaalikampanjan aikaan.”

”Jos kaikki Marimekot on noin kaunista kangasta kuin sun mekko, niin en ihmettele että Mrs. Kennedy ihastui niihin”, huudahtaa Susan.

Tämä on paljon mukavampi puheenaihe kuin nuo ammatit.

”Kerro jotain sun veljistä”, puuttuu puheeseen James, joka tähän asti on keskittynyt syömiseen ja istunut hiljaa.

”Mulla on kolme veljeä. Antti on kuusitoista, Jussi neljätoista ja Markku kymmenen. Ne on kaikki ihan erilaisia. Voinko mä kertoa myöhemmin niistä lisää? Mun sanat menee solmuun, kun puhun näin paljon englantia.”

”Totta kai voit. Olemmepas me olleet uteliaita”, sanoo Dad.

Kun pääsemme jälkiruokaan, herkulliseen minttusuklaajäätelöön, perhe alkaa kertoa itsestään. Mom on koulutukseltaan opettaja, mutta on tehnyt opettajan töitä vain hetken nuorena. Hän on aina ollut kotona lastensa kanssa. Perheenisät ansaitsevat riittävästi ja äideillä riittää tekemistä isoissa taloissaan ja lastensa kulljettamisessa. En minä sitä ihmettele, Suomessakin on paljon kotiäitejä. Sitä minä ihmettelen, että opettaja on kotona, vaikka lapset ovat jo isoja. Suomessa monen äidin on pakko käydä töissä, vaikkei olisi mitään koulutusta. Dad on sähköinsinööri. Hänellä on oma firma, jossa on kymmenen ihmistä töissä.

Susan on minua vuoden nuorempi, mutta päättöluokalla koulussa, sillä täällä kouluun mennään kuusivuotiaana. Susan muistuttaa isäänsä. Molemmat vaikuttavat rauhallisilta. He eivät taida hötkyillä turhia. Susan soittaa pianoa ja laulaa kolmessa kuorossa.

”Mä olen odottanut sua monta kuukautta. On niin mukavaa saada sisko kokonaiseksi vuodeksi.”

”Niin munkin mielestä”, hymyilen. ”Mistäs sä James tykkää?”
kysyn kääntyen pojan puoleen.

”Mä tykkään rakentaa lennokkeja ja sitten mä tykkään ajaa polkupyörällä.”

”Miten vanha sä oot?”

”Mä oon kaksitoista.”

Ojennan *Momille* moninkertaiseen lahjapaperiin ja pahviin paketoitun esineen aterian jälkeen. Se painoi paljon ja vei ison tilan matkalaukussani. Tuijotamme kaikki *Momia*, joka purkaa pake-
tin kerros kerrokselta. Sen sisältä paljastuu Alvar Aallon suunnit-
telema maljakko. Jännittää. Mahtavatko *Mom* ja *Dad* ymmärtää,
kuinka arvokas se on.

”Toi on suomalaista designia”, sanon ujosti.

”Sehän on upea”, sanoo *Dad* ja katsoo minuun, ikään kuin hän tietäisi, että se on ostettu Taskisen perheen kesälomarahoil-
la. Susanin paketissa on Marimekon unikkokangas. Hän hihkai-
see riemusta ja rutistaa minua kaulasta. James saa t-paidan, jossa
on karhun kuva. Poika hymähtää ja kiittää. *Mom* asettelee malja-
kon pianon päälle ja astuu etämmälle katsomaan, miltä se näyt-
tää. Hän ei sano mitään.

”Haluatko mennä hetkeksi lepäämään?” kysyy Susan. ”Näytät
siltä, että pienet torkut vois tehdä sulle hyvää.”

”Ei, en missään tapauksessa”, vastaan ja haukottelen. ”Mitä jos
me katsotaan tämä teidän talo ja takapiha? Musta olis kiva sitten
kirjoittaa kotiin ja kertoa, millaista täällä on.”

Kierrämme Susanin kanssa talon muut huoneet. Kun katse-
len huoneen korkuista jääkaappia ja pakastinta, näen silmissäni
meidän kerrostalokeittiömme Lahdessa. Kapean huoneen toises-
sa päässä on ikkuna, toisessa ovi kylpyhuoneeseen. Ehjällä seinäl-
lä on jääkaappi, johon mahtuu kuusihenkisen perheen yhden tai
kahden päivän ruoat. Äiti käy kaupassa kaikkina muina päivinä
paitsi sunnuntaina, jolloin vain ostoskeskuksen kioskki on auki.
Jääkaapin pakastelokeroon mahtuu litran jäätelöpaketti ja seka-
vihannespussi. Samalla seinällä ovat liesi, tiskiallas, astia- ja ruo-
kakaapit sekä pöytätas, jonka päälle nostetaan tarvittaessa lei-
pomisalusta. Äiti leipoo useamman kerran viikossa. Yleensä pul-
lapitkoja, karjalanpiirakoita ja lohippiirakkaa.

Olohuoneen puoleisen seinän vierustalla on kapea ruokapöytä, jonka ääreen mahtuu kaksi syöjää kerrallaan. Isompi ruokapöytä on olohuoneen puolella.

Kylpyhuoneen kapeassa nurkassa, keittiön ja eteisen ovien välissä, on pulsaattoripesukone, jolla äiti veivaa perheen pyykit. Siellä on myös leveä amme, jonka ylle on levitetty pyykkinarut. Useimpina iltoina suihkuun mennessä saamme väistellä narulla roikkuvia kalsareita, paitoja, sukkia, äidin kotitakkeja ja pyyhkeitä. Lavuaarin alla on pyykkikori, josta yleensä löyhähtää poikien hikiset paidat.

Meillä on vain kolme makuuhuonetta ja olen aina joutunut jakamaan huoneen yhden veljen kanssa. Kun olimme pieniä, Antti oli kämppäkaverini. Se oli nastaa, kun meillä on pieni ikäero. Olimme erottamattomat tappelupukarit mutta myös kaulailukaverit. Jossain vaiheessa Jussi tuli kämppikseksi. Antti oli äidin mielestä niin iso, että minun ei ollut sopivaa riisuutua ja pukeutua veljen nähden. Jussi oli kaverini pari vuotta, mutta kun hän kasvoi, Markku muutti kerrossängyn yläpetille. Markku on niin nuori, ettei hän vielä katsele isosiskon vaatteidenvaihtoa. Sitä paitsi olen alkanut pukeutua täpötäydessä vaatehuoneessa, jonne raahasin kellarista löytämäni peilin.

Markku on pikkupoika ja ihan kiva kämppis. Hän on rauhallinen ja meitä yhdistää piirtäminen ja maalaaminen. Isot pojat ovat keskenään erilaisia. Antti on lukutoukka ja meidän perheen älykkö. Jussi on taitava jalkapallon pelaaja. Koulunkäynti ei kiinnosta häntä.

Antin ja Jussin huoneessa soi musiikki aina täysillä. Minulla meinaa joskus mennä hermot, kun Beatlesit ja Rolling Stonesit pauhaavat niin lujaa kuin vanhasta grammarista lähtee. Minun levysoittimessani pyörivät Simonin ja Garfunkelin tai Peter, Paul ja Maryn tai Joan Baezin laulut. Niissä on sanoma. Unelmoin suosikkieni konsertista täällä Amerikassa.

Olen ollut lopen väsynyt meidän ainokaiseen vessaan. Neljä lasta ja vanhemmat joutuvat hoitamaan aamuin illoin tarpeensa samoihin aikoihin. Kukaan ei saa viivytellä tai joku toinen myö-

hästyy koulusta tai töistä. Minua ärsyttää erityisesti se, että isä on kieltänyt vessan vetämisen illalla klo 22 jälkeen, kun järjestys- säännöissä sanotaan, että siihen aikaan ei saa häiritä naapureita. Aamulla pönttö on täynnä pahanhajuista, tummankeltaista pissaa, joka yököttää minua aina kun menen ensimmäisenä vessaan.

”Mikä tuolla alhaalla on?” kysyn, kun pääsemme talon toisen siiven loppupäähän ja olen ihmeteltyt maailman leveintä parisänkyä, vanhempien omaa kylpyhuonetta ja televisioita useammas- sa huoneessa.

”Täällä pitää kaikissa taloissa olla kunnon alakerta. Tiedätkö sä, mikä on tornado?” Pudistan päätäni. Susan selittää, että tor- nado on pyörremyrsky, joka voi tulla kuumalla ilmalla milloin vain. Se voi hajottaa taloja ja tappaa ihmisiä. Meidän pitää men-nä kellariin, kun tulee hälytys ja sitä ennen pitää avata ikkunat, ettei tornado räjäytä taloa ilmaan.

”Hui, oletko sä tosissasi? En ole ikinä kuullut mistään torna- dosta. Onko täällä tapahtunut jotain kamalaa?” kysyn ääni vä- risten.

”No ei ehkä Kansas Cityssä, mutta tuolla maaseudulla, mis- sä meidän mummi asuu. Siellä on välillä aika pahoja tornadoja. Koulussa kyllä on ollut hälytyksiä.”

”Minne siellä sitten mennään?”

”Siellä on useampi pommisuoja, joihin mennään luokittain heti kun rehtori kuuluttaa.”

Sodan aikana äiti oli asunut kummitätinsä luona Helsingissä. Il- mahälytykset olivat olleet tavallisia. Äiti oli parikymppinen ja kävi töissä. Kiireisimpään töistä paluuaikaan tuli monesti häly- tys. Kerran äiti tajusi, ettei taida ehtiä lähimpään pommisuojaan ja sulloutui ison ihmisjoukon kanssa kerrostalon porttikongiin. Jokin sai äidin muuttamaan mielensä viime hetkellä, kun lento- koneiden pauhu kasvoi ja pelko salpasi hengen. Hän lähti juok- semaan. Äiti oli vain muutaman sadan metrin päässä, kun kuu- lui korvia vihmova räjähdys. Hän käännähti ympäri. Pommi oli pudonnut porttikongiin, josta äiti oli lähtenyt. Kymmeniä ihmi-

siä kuoli. Äiti sanoi aina kertoessaan tarinaa, että hänen ei ollut tarkoitus vielä lähteä. Hänestä piti tulla meidän äiti.

Alakerta on avara, koko talon kokoinen tila. Siellä on *Dadin* radioamatöörilaitteet ja paljon tyhjää tilaa. Lattialla on kokolattiamatto, pari vaaleaa sohvaa sekä jääkaappi. Ajatus tornadosta hiipii tajuntaani ja vapisuttaa.

Meidän koti Lahdessa

Pikkutyttönä unelmoin, että lennän sadun maailmoihin. Minulla oli siivet ja niillä pääsin minne halusin. Piirsin kaikki ne jännittävät maailmat, joihin lentelin. Minulla ei ollut koskaan tylsää. Isompana minulle sanottiin, että älä Helena haihattele, mutta mietin kuumeisesti, miten pääsisin jonnekin muualle. Vaikka en tiennyt maailmasta sen enempää, tiesin, että jossain kaukana asuu erivärisiä ihmisiä ja siellä on erilaista kuin Suomessa ja sinne minä haluan mennä.

Koulussa rakastin maantietoa. Opettaja kertoi maista, joita kuvittelin. Ei meillä mitään valokuvia ollut, mutta hän haki varastosta kuvatauluja, joihin oli piirretty kuvia maailmalta. Aina silloin tällöin joku luokkakaverini oli käynyt ulkomailla ja kertoi kesän jälkeen matkastaan. Pieni kateuden poikanen hiipi sieluksiini ja sai mielikuvitukseni valloilleen.

Kysyin kotona, voimmeko me mennä ulkomaille ja sain hämmästyneitä katseita isältä ja äidiltä. Isä totesi, ettei meillä ole varaa matkustaa. Äiti oli lohdullisempi. Hän kannusti käymään koulua ahkerasti. Jonakin päivänä pääsisin ulkomaille. Luotin äidin sanoihin.

Puhelin soi isän ja äidin makuuhuoneessa. Vastasin, sillä olin etsimässä postimerkkejä kirjoituspöydän laatikosta. Isä oli jo mennyt nukkumaan. Soittaja tarjosi minulle mahdollisuutta lähteä Amerikkaan Saksan sijaan, jonne olin salaa hakenut kristillisen vaihto-oppilasjärjestön kautta. Nyt minulle ehdotettiin paikkaa paljon kauempana. Olin hetken aikaa aivan hiljaa. Amerikka olisi unelmieni täyttymys, mutta ei meillä ikimaailmassa olisi rahaa lähettää minua sinne. Mitä ihmettä sanon äidille ja isälle.

”Odotatteko hetken? Mun pitää kysyä mun vanhemmilta. Tämä tuli vähän äkkiä”, takeltelin puhelimeen. ”Tuota, saanko mä lähteä Amerikkaan vaihto-oppilaaksi?” kysyin vanhemmilta ja peitin luurin kädelläni.

Äiti seisoj ovella aamutakissa. Tiesin vastauksen etukäteen,

THIS SIDE
TOWARD SCREEN
MADE IN U.S.A.

*Lord, I am one, Lord, I am two, Lord, I am three, Lord, I am four,
Lord, I am five hundred miles away from home.*

—HEDY WEST, 1961

ANNE MERETMAAN (s. 1948) toinen romaani *Helmin matka* kertoo kuusihenkisen suomalaisperheen esikoistyttärestä, joka pääsee 1960-luvulla Yhdysvaltoihin vaihto-oppilaaksi. Ajanjakso on historiallinen: Kennedyn kuolema kuohuttaa ja Martin Luther Kingin ääni voimistuu.

Helmiksi kastettu nuori nainen kasvaa vuoden aikana Heleniksi. Helenin keskiläntinen koti on konservatiivinen. Koulu taas on monin tavoin edistysellinen, mutta mustia syrjivät asenteet ovat yleisiä. Kristillisiinkin piireihin on pesiytynyt syrjintää ja tekopyhyyttä. Köyhille mustille lapsille suunnatussa lauantaikoulussa tarjotaan aamiaista ja lämminhenkistä huolenpitoa. Siellä Helenin sydämen vie Rebecca, pieni tyttö, jolla on suuri suru.

Lukuvuosi 1966–1967 Kansas Cityssä saa Helenistä esiin vahvat tunteet ja uudenlaisen tietoisuuden. Ensirakkaus Chrisiin toteutuu voimakkaana ja intohimo kirjoittamiseen ja oikeudenmukaisuuteen syvenee. Ystävyysuhteet tuovat Helenin vuoteen iloa ja kannattelevat häntä.

”Elämässä kannattaa aina valita se, mikä on hyvää.
Silloin, kun se mahdollisuus on olemassa.”

ISBN 978-952-805-010-0

KL 84.2

www.bod.fi

KANSI Tuomas Jääskeläinen

KUVAT Anne Meretmaan kotialbumi

9 789528 050100